

פטרון מערכת דעה:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה
זו"ה האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי' ע"ה



דעה

דעה
אלקין אביך
ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

גליון רלד - פרשת בלק - שנת תשפ"ה

מסילת ישרים

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

פן תאכל ושבעת:

דורך 'ריבוי האכילה'
קען מען דערלייגט
ביידע וועלטן

עמוד ה

פרשת בלק

משנת החסידות

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

• בתוך המאמר:

- מדוע דוקא בלעם הוא שניבא את מפלת עמלק?
- איך יודעים להכיר על הצלחה שלימה ואמיתית?
- עמלק הוא שגרם שייכשלו ישראל בחטא העגל
- במה נתקיים 'ויהפוך ה' את הקללה לברכה' בנבואת בלעם על עמלק?
- 'נתן גם מחר' של פורים דמוקפין - כענין 'חג לה' מחר' של היום שהובקעה בו העיר
- איזה מעליותא נרמז בפריצת חומת ירושלים?

אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים נבואת בלעם על גדולתם של ישראל באחרית הימים

א

'אחריתו עדי אובד' - עמלק אין לו אחרית

ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד

הנה בסוף פרשתו של בלעם, אחר התנבאותיו על ביאת המלך המשיח (ראה רש"י כד, יט), התנבא הוא גם על מפלת עמלק בזמן האחרית, וכמו שנאמר (פסוק כ) **וַיֵּרָא אֶת עַמְלֵק וַיֵּשָׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר, רִאשִׁית גוֹיִם עַמְלֵק וְאַחֲרִיתוֹ עַדִּי אָבֵד**, וכוונתו, שבאחרית הימים יתבטל קליפת עמלק, ויימחה שמו לגמרי מתחת השמים.

בלעם ועמלק בקשר אחד תמצאנו

והטעם שדייקא בלעם הוא שראה וניבא את מפלת עמלק, הוא מפני שבלעם הרשע מקושר עם קליפת עמלק, ושורשו אחד עמו, וכענין שאמרו המקובלים (ראה בני יששכר אדר ג, ה, בשם הליקוטי שושנים שהביא כן בשם לימודי האר"י, וראה ליקו"ת בפרשתו; וראה גם מה שהביא שם מהרמ"ע מפאנו ז"ע) **ש'בלעם ועמלק בקשר אחד תמצאנו**, כלומר שבלעם ועמלק שורשם אחד באחיזתם בקליפה, והוא בדעת דסט"א, עיי"ש. ונמצא שבלעם יש לו שייכות לקליפת עמלק, וממילא שניהם סופם להיאבד עדי עדי(א).

עמלק אין לו שייכות לתיקון השלם

והנה הטעם לכך שאבדת עמלק ומפלתו השלמה תהיה דוקא לעתיד לבוא, כבר ביארנו בארוכה (גליון ריז), שזה **מפני שבזמן ההוא יבוא כל העולם אל תכליתו ותיקונו השלם**, וממילא עמלק היוצא מזרע עשו, ה'שוא שבראתי בעולמי' (בר"י סג, ח), אין לו שייכות כלל לתכלית זו, ואדרבה כל מהותו וישותו סותר לגמרי את כל טעם בריאת העולמות, ועל כן סופו הוא אבדון ומיתה, ואחריתו הוא עדי אובד.

עיקר מפלת עמלק בזמן ה'מחר'

ונתבאר שם עוד, שמטעם זה רואים כסדר שביטולו של עמלק הוא בהתעוררות זמן ה'מחר' דוקא. ראשית מצינו כן במלחמת עמלק הראשונה כאשר בא להילחם בישראל

פטרון הגליון - תמוז

נתנדב לעילוי נשמת
הרה"ח ר' אהרן ב"ר ישראל הכהן שפאנגעלעט ע"ה
נלב"ע כ"ה תמוז תשמ"ז לפ"ק

סיכום ותמצית:

א. נבואת בלעם על עמלק 'אחריתו עדי אובד' - כי נמצא עמו בקשר אחד. עמלק אין לו אחרית, ולפיכך הוא למוד ללקות ביום 'מחר' - המורה על לאחר זמן. וכמו כן אין הוא מרגיש שום תכלית והצלחה בעולם הזה, ולכן התחיל מפלת המן ב'וכל זה איננו שוה לו'.

בעת היותם ברפידים, נאמר שם בתורה (שמות יז, ט) **וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֵם בְּעַמְלֵק מִחָר** אנכי נצב על ראש הגבעה. עוד מצינו כן מסופר בכתוב (שמואל א, ל) **כַּאֲשֶׁר נִלְחַם דָּוִד עִם הָעַמְלָקִים בְּצִקְלָג, נֹאמַר שֵׁם (פסוק יז) וַיִּכֶם דָּוִד מֵהַנֶּשֶׁף וְעַד הָעֶרֶב לַמַּחֲרָתָם**, וכתב שם רש"י (וכעין זה בילקו"ש אסתר תתרי"ז), **זו"ל: למחרתם - למודים הם העמלקים ללקות ביום מחר**, כמו שנאמר מחר אנכי נצב וגו', לכך נאמר למחרתם, עכ"ל. וכן במגלת אסתר מצינו כן כמה פעמים, שהתגברות על עמלק נעשה בהתעוררות יום המחר, וכפי שנאריך בזה להלן בעז"ה.

'מחר' מורה על זמן האחרית - שיתבטל הוא לגמרי

והביאור בכך הוא ע"פ האמור - ששלימות ביטול עמלק הוא בזמן האחרית, כי הנה אמרו חז"ל (מכילתא בא פי"ח, הובא ברש"י שם יג, יד) **י"ש מחר לאחר זמן**, כלומר שלפעמים יש לכנות את האחרית בתיבת 'מחר', כי תיבת ה'יום' מורה על הזמן ההווה עתה, ומאידיך 'מחר' נאמר על העת העתיד לבוא.

ומעתה מאחר שכל מפלת עמלק היא מצד האחרית, שאז הוא 'עדי אובד', מהאי טעמא הוצרכו תמיד ללחום כנגדו בזמן ה'מחר', המורה על זמן האחרית, כיון ששם הוא בטל ומחור.

גם בעולם הזה מתחילה מפלת עמלק בהגעתו אל האחרית

ומהאי טעמא מצינו גם בעולם הזה, שכאשר עמלק מגיע למקום האחרית ולתכלית שלימותו, הנה באותה שעה הוא מתחיל ליפול ולירד שאולה. כי כן חזינו במגילת אסתר, בשעה שהגיע המן הרשע, נצר ודון מזרע עמלק, לשיא מעלתו וגדולתו, אחר שגדלו המלך ונשאו מעל כל השרים אשר אותו, עד שגם אסתר המלכה לא הזמינה אל המשתה אשר עשתה כי אם אותו בלבד, שהיא היתה ההצלחה הגדולה ביותר אליו, וכמו שהוא בעצמו השתבח בזה לפני רעיו וידידיו, וכדרכיב (אסתר ה, י"ב) **וַיִּשְׁלַח וַיְבִיא אֶת אֹהֲבָיו וְאֶת זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ, וַיִּסְפֵּר לָהֶם הַמֶּן אֶת כְּבוֹד עֲשָׂרוֹ וְרוֹב בָּנָיו, וְאֵת כָּל אֲשֶׁר גָּדְלוֹ הַמֶּלֶךְ, וְאֵת אֲשֶׁר נִשְׂאוֹ וְגו'**, ויאמר המן אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשתה אשר עשתה כי אם אותי, וגם למחר אני קרוא לה עם המלך, - הנה אז ממש החלה מפלתו. שהרי במעמד ההוא יעצו לו לעשות עץ גבוה חמשים אמה (פסוק יד), ומכך נהפך עליו הגלגל, שבאותו הלילה 'נדדה שנת המלך' (שם ו, א), עד שצויה המלך לתלותו על עץ זה גופא אשר הכין לו.

ב. ביאת עמלק קודם מתן תורה גרם בישראל חסרון קצת, שמכך הוצרכו כפייה, וממנו נשתלשל גם עון העגל. ולכן כשביקש בלעם לעורר את חטא העגל הוצרך להתנבאות על מפלת עמלק הגורם לכך. וביקש שיהא אחריתו כמו העם ישראל שיזכו לתכלית הטוב באחריתם.

ג. י"ז בתמוז הועד להיות יום טוב - לולא שנעשה בו העגל, ועתיד הוא להיות 'חג לה' ב'מחר' לאחר זמן. כי ע"י מפלת עמלק בזמן המחרת, יתוקן עון העגל שגרם הוא בתחלה.

תכלית נכונה - כאשר האדם מרגיש בה סיפוק ושלמות

ועומק הענין בזה הוא, כי מהות ה'אחרית' על נכון היא, כאשר מגיע האדם למעלה ושלמות מסויימת, עד שהוא מרגיש בה כי אכן זוהי תכלית נכונה ואמיתית, אשר אליה אכן התכוון בכל עבודתו והשתדלותו משך ימי חייו, ולא עוד, אלא שכדאי היו כל המעברים והקשיים שעברו עליו עד הנה כדי לבוא לתכלית נרצה זאת, וכענין 'ותשחק ליום אחרון' (משלי לא, כה). ו'אחרית' כזאת בלבד נקראת אחרית ושלמות נכונה.

לעומת כן טוען המן 'וכל זה איננו שוה לי'

אמנם אצל המן הרשע מצינו ההיפך מכן, כי במאורע הנזכר, הרי עודו מדברו עם אוהביו אודות גודל מעלותיו והישגיו בכל מה שגידלו ונשאו המלך, ואת אשר הביאיו אסתר לשתות עם המלך, וגם למחר הוא קרוא לה שם, - הנה כל הגדולות והנפלאות עדיין לא הספיקו אל הרשע הזה, ועל כל אלה הסיק 'וכל זה איננו שוה לי' (פסוק י"ג), וכלומר שכולם אינם כדאי לו, והוא לא מרגיש בהם שום תכלית וסיפוק של אמת. והנה מכך נראה בהדיא שאין לו אחרית ושלמות אמיתית, ושכל אחריתו הוא עדי אובד.

מפלת המן ע"י 'וגם למחר אני קרוא עם המלך'

וזה היתה גם כונת אסתר המלכה שזימנה את המלך והמן אל המשתה ביום ה'מחר', ואמרה למלך (פסוק ח') 'ומחר - דייקא - אעשה כדבר המלך'. וזה מפני שידעה שבהזמנה זו הגיע המן לתכלית ההצלחה שאפשר לו לבוא אליה, לפיכך ביקשה עתה לעורר עליו את בח' 'מחר', שהיא מדרגת ה'אחרית' של עמלק, ומוזה עצמו תבוא מפלתו השלימה, כיון שאחריתו אינה אלא כליה ואבדון.

ואכן מיד אחר שהזכיר המן בדבריו 'וגם למחר אני קרוא לה עם המלך', אמר 'וכל זה איננו שוה לי' - המורה על שאין לו שום תכלית ואחרית טובה, ומני אז דוקא התחילה הקערה להתהפך על פיה, עד שנפל לגמרי ונתלה על העץ. כי כאמור, בהתעוררות ענין ה'מחר', המורה על דרגת האחרית, נעשה הכנעה וביטול לקליפת עמלק, ואחריתם עדי אובד.

ב.

נבואת בלעם על מפלת עמלק - שגרם את חטא העגל

בלעם רצה לעורר את חטא העגל

והנה קודם נבואתו של בלעם שהתנבא על מפלת עמלק בסוף יומיא, נאמר בפסוק (כד, א) 'וירא בלעם כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל וגו' וישת אל המדבר פניו, ותרם אונקלוס 'ושוי לקבל עגלא דעברו ישראל במדברא אפוהי' (ע"י ברשי"א), והיינו שביקש עתה לעורר קטרונו על העם ישראל בהזכירו עליהם את חטא העגל.

חסרון שלמות הרצון בקבלת התורה - מכח מלחמת עמלק שקדמה לה

ונודע מה דאיתא בספרים הק' (מוכר פעמים רבות בספה"ק שפת אמת; וראה זוה"ק ח"א כח), כי חטא הלזה נגרם בעקבות בואו של עמלק ימ"ש להילחם בישראל לפני מתן תורה, כי במה שנשפל להם אז קודם בואם להר סיני, בכך הכניס בהם איזה קריירות בקבלת התורה, וכטעם (דברים כה, יח) 'אשר קרך בדרך', ומוזה נתגלגל הדבר שגם בשעת מתן תורה גופא לא היתה לישראל שלמות הרצון לקבל את התורה. ואע"פ שכבר הקדימו נעשה לנשמע וקיבלו את עול מלכותו ברצון, מכל מקום - במדה מסויימת - לא היה זה בשלימות גמורה, עד שעדיין הוצרכו גם לכפייה לקבל את התורה.

מכך נמשך גם עשיית העגל

ומכך שחסרה לישראל איזו שלמות בקבלת התורה, נשתלשל הדבר עוד עד שנכשלו אח"כ בעשיית העגל, ואמרו (שמות לב, ד) 'אלה אלהיך ישראל'. כי מה שיכלו הם להיכשל בחטא כזה בסוף ארבעים יום למתן תורה, אינו אלא מכח איזה חסרון ופגם שהיה בעצם קבלתם את התורה מרצון. אולם כאמור כל זה נהיה להם בסיבת ביאתו של עמלק והילחמו עמהם קודם מתן תורה⁽²⁾.

בנס פורים הדור קבלוה ברצון

[ואכן מטעם זה כאשר התנוסס הש"ת עם עמו ישראל בנס פורים, קיבלו אז ישראל את התורה ברצון גמור, וכמו שאמרו ז"ל בגמ' (שבת פח.) 'הדור קבלוה בימי אחשוורוש', כי ע"י ביטול קליפת עמלק, יכלו בני ישראל לבוא לידי שלמות הרצון בקבלת התורה].

נבואת בלעם על אבדת עמלק - הגורם את חטא העגל

ולפיכך כאשר ביקש כאן בלעם הרשע להטטין על ישראל על מה שחטאו בעגל, הנה תחת שיתעורר הקטרונו עליהם, אדרבה, התנבא הוא אז על שאול המלך שיכניע את עמלק, וכמו שאמר (כד, ו) 'וירום מאגנ מלכו' - שקאי על מלך

הראשון שבישראל שיכבוש את אגג מלך עמלק, וכפרש"י. והטעם, כי גלוי וידוע לפני הקב"ה שבני ישראל בעצמם קדושים ונאמנים המה להש"ת, ולעולם אינם משתחווים לאלילים, וכל חטא העגל נגרם להם רק ע"י קליפת עמלק - שהוא 'אל אחר' [בגמ' 'עמלק'], ה'אל זר' שבתוך ליבו של אדם (ע"פ שבת קה:), שהם הקרו את ישראל קודם קבלת התורה, וממילא אשמים הם ג"כ במה שנכשלו ישראל אח"כ בחטא העגל. על כן כאשר שת בלעם את פניו אל החטא שנעשה במדבר, הנה אדרבה הזכיר בזה לפני הש"ת את אמיתת הדבר, מי הוא אכן האשם בזה, ולכן שם ה' דבר בפיו להתנבא על מפלתם של עמלק.

'להטיבך באחריתך' לעומת 'אחריתו עדי אובד'

ויוסף עוד בלעם להגיד את העתידות שיתרחשו באחרית ימי עולם, ואמר (שם פסוק י"ד) 'ועתה הנני הולך לעמי, לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים', ואז התנבא על גדולת ישראל לעתיד, באמרו (פסוקים יז-יט) 'אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב, דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומוחץ פאתי מואב וגו', וירד מיעקב' וגו', והיינו שהעתיד והסוף של בני ישראל תהייה טוב מאוד, וכטעם 'להטיבך באחריתך' (דברים ח, טו). ומאידך עמלק, המתנגד הגדול לעם ישראל, יאבד לגמרי באחרית הימים, וכמו שהסיק 'ואחריתו עדי אובד'.

ולפי האמור כאן יובן ביותר למה נאמרה נבואה זו דוקא ע"י בלעם, ודייקא עתה, כי כמו שבכל דבריו שם שם ה' בפיו לומר את היפך כוונתו, כן בדבר הזה, שמאחר שרצה הוא לעורר את כח עמלק וחטא העגל, הנה אדרבה סיפר אז לבלק כיצד בסוף הימים תהיה מפלה שלימה לעמלק, וייאבד מן העולם.

בקשת בלעם 'ותהי אחריתי כמוהו'

ואכן מהאי טעמא, מאחר שידע היטב את סופו המר של עמלק, לפיכך התפלל על עצמו בתחילה 'ותהי אחריתי כמוהו' (כג, י; ראה ליקו"ת בפרשתו), כלומר שביקש שהוא לא יאבד עם עמלק שותפו, אלא יהא אחריתו כעם ישראל שאחריתם ישגא מאוד (ע"פ איוב כ, ז).

ג.

תיקון עון העגל בזמן ה'מחר' - ע"י ביטול קליפת עמלק

חטא העגל ושבירת הלוחות ביום י"ז בתמוז

והנה בסוף הארבעים יום למתן תורה, ביום ט"ז לחודש תמוז, כאשר ראה העם כי בושש משה לרדת מן ההר, ולא עוד, אלא שבא השטן וערכב את העולם, והראה דמות חושך ואפילה וערוביאי, אזי עלתה חשש בלבם לומר שבוודאי מת משה, שהרי כבר באו שש שעות ולא בא. ונאמר בכתוב (שמות לב, א-ה) 'ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים וגו' כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו, ויאמר אליהם אהרן פרקו נזמי הזהב וגו', ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו אל אהרן, ויקח מידם ויצר אתו בחרט, ויעשו עגל מסכה, ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלון מארץ מצרים, וירא אהרן ויבן מזבח לפניו, ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר'.

אך ויהי ביום המחרת, בשבעה עשר בתמוז, וירד משה מן ההר ושני לוחות העדות בידו וגו', ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחולות, ויחר אף משה, וישלך מידו את הלוחות, וישבור אותם תחת ההר (שם פסוקים טו-יט). והיינו שבמקום שיתן את הלוחות לבני ישראל, ואשר אז היה היום הזה יום מועד ושמוחה לישראל, יום שנגמר בו מתן תורה, וכדרך שכתב הרמ"ע מפאנו (מאמר חקור דין ח"ב פט"ז), כי אילולא נשתברו הלוחות, היה משה רבינו ע"ה מגיע עד שערי גן עדן עם לוחות העדות על שתי ידי, והיה מסיר משם את הכרובים ואת להט החרב ופותח את דרך עץ החיים, עכ"ל, הרי שהיום הזה היה מיועד לתיקון השלם וביטול המיתה לגמרי. אך למעשה נהפך לאבל מחולינו, ונשתברו בו הלוחות, ומני אז נקבע הוא ליום מוכן לפרוענות רח"ל.

'חג לה' מחר' - יש 'מחר' לאחר זמן

אמנם כתב הארז"ל (ליקו"ת יח תשא) על מה שאמר אהרן בעת עשיית העגל 'חג לה' מחר', שכוונת 'מחר' כאן הוא על העתיד, כי יש מחר לאחר זמן, ועתיד הקב"ה להפוך את יום הזה ליום טוב, עיי"ש. אלא שילעת עתה עדיין לא זכינו לכך, כי חטא העגל גרם שנשתברו הלוחות באותו היום, וממילא נהפך היום הזה ליום גבר האויב'.

בביטול עמלק בזמן ה'מחר' יהא 'חג לה' מחר'

ולפי דברינו האמורים בענין שורש פגם העגל יומתק הדבר מאוד. שהרי נתבאר שכל עון זה נגרם בכח ביאתו של עמלק ימ"ש לפני מתן תורה, שמכך נהיה איזה חסרון בכלל ישראל וממנו נמשך אח"כ את חטא העגל. ואם כן, כיון שעמלק

א. ואכן כי כן מצינו שהשוו שניהם למוות באותה מיתה עצמה, כי כדרך שנאמר בעמלק (שמות יז, יג) 'ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב', כמו כן היתה מיתתו של נביא אומות העולם בחרב, וכדכתיב (להלן לא, ח) 'ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב'.

ב. ובזה פירש בספה"ק הנ"ל (פיה תרל"ח) מה שנאמר בשעת חטא העגל (שמות לב, יז) 'וישמע יהושע את קול העם ברעה, ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה', כי 'מלחמה' זו הנאמרת סתם קאי על מלחמת עמלק, דכתיב ביה (שם טז, ט) 'מלחמה לה' בעמלק', ויהושע בן נון הרגיש שהתעוררה כאן המלחמה עם עמלק, שמכחו עשו ישראל את העגל, ועל כך אמר 'קול מלחמה במחנה'.

הוא שגרם את פגם זה, מעתה גם התיקון על כך יהא בעיקר בעת שתתבטל קליפתו הרשעה מן העולם. ומאחר ששלימות מפלת עמלק ומחיתו הגמורה תהיה בעת ה'מחר', המורה על האחרית שעתידי הוא אז להיאבד, לכן שפיר בזמן ה'מחר' ישוב היום הזה להיות למועד וחג^(ז), כי אז יתוקן חטא העגל בשלימות, ו'שמחה שמעולם על ראשם' (ע"פ ישעיה לה, י: שבת פח).^(ז)

ד.

שושן פורים למוקפין חומה - התעוררות 'חג לה' מחר' של היום שהובקעה העיר

יום גבר האויב ותקבע העיר

והנה מכח חטא העגל שהפך את יום י"ז בתמוז ליום אבל - עד זמן העתיד שיחזור להיות חג לה', נשתלשל הדבר במשך השנים שנעשו בו עוד כמה פורעניות לישראל, וכפי שנגמנו במשנה (תענית כו). חמשה דברים שאירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז. ואחד מהם הוא שבו ביום הובקעה העיר, כלומר שבים הזה גבר האויב, ופרצו השונאים את חומת ירושלים, ותיבקע העיר, וכל זה נגרם מכח שבירת הלוחות שנעשתה בשעת חטא העגל.

ע"י מחיית עמלק יתוקנו חומות ירושלים

והנה מאחר שחטא העגל גרם שתיבקענה חומות ירושלים, וכל אותו החטא הרי בא ע"י קליפת עמלק כאמור, אם כן לעתיד לבוא שיתבטל זכר עמלק, ויימחה שמו מתחת השמים, שאז יתהפך יום י"ז בתמוז להיות חג לה', אזי יתוקן גם פגם זה של 'הובקעה העיר' שאירע באותו היום, ותיבנה חומות ירושלים (ע"פ תהלים נא, ב).

פורים למוקפין חומה ביום ט"ו אדר

וע"פ הדברים האלה יובן היטב את מהותו של היום טוב 'שושן פורים' שקבעוהו חז"ל (מגילה ב.) ביום ט"ו באדר, לכרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון, והוא לזכר למה שביקשה אסתר מאחשורוש (שם ט, יג) 'ינתן גם מחר ליהודים אשר בשושן לעשות כדת היום'.

בקשת אסתר 'ינתן גם מחר' - לעורר את אחרית עמלק

כי הנה הטעם שבאה אסתר בבקשה לפני המלך באמרה 'אם על המלך טוב ינתן גם מחר לעשות כדת היום', הוא על דרך האמור לעיל שעיקר מפלת עמלק באה מכח התעוררות זמן המחר - שאז הוא עדי אובד. ולפיכך בעת ההיא כאשר התגברו היהודים על קליפת עמלק, ונקהלו ביום י"ג אדר לשלוח יד במבקשי רעתם, ויכו באויביהם ויעשו בשונאיהם כרצונם, רצתה היא לעורר את מחייתו השלימה שבזמן העתיד, ולפיכך ביקשה מן המלך ש'ינתן גם מחר' ליהודים אשר בשושן, כדי לרשע אחריו ביותר.

פורים ביום ה'מחר' למוקפין חומה - לתקן פגם 'הובקעה העיר'

והנה לזכר זה קבעו אח"כ חכמינו ז"ל את היום הזה לאנשי כרכים המוקפים חומה לחוג בו את חג הפורים. והענין, כי יום זה - שהוא בבחי' 'מחר' - מרמז על אבדון קליפת עמלק באחרית הימים, ומאחר שעמלק ימ"ש הוא שגרם שתיבקע חומות ירושלים, לכן היום הזה שמתעורר בו זמן האחרית, ומתקיים בו ביותר ביטול עמלק, מורה על תיקון פרצת חומת אלה שייעשה לעתיד - בזמן ה'מחר'. ולפיכך נקבע היום הזה לזמן מחיית עמלק לעיירות ה'מוקפין חומה'.

דייקא למוקפין חומה בימות יהושע בן נון - הלוחם הראשון עם עמלק

וכמו כן נקבע הוא לעיירות כאלו המוקפים חומה 'מימות יהושע בן נון' דייקא. והטעם, כי יהושע בן נון היה הלוחם הראשון עם עמלק במלחמתם עם ישראל בהיותם במדבר, וכמו שציוה לו משה רבו 'צא הילחם בעמלק מחר', ויחלוש אותו ועמו לפי חרב, וממילא על ידו תתוקן גם חומת ירושלים שנחרבה מכוחו של אותו רשע.

ה.

בקיעת החומה בי"ז בתמוז - הכנה ל'פרזות תשב ירושלים'

בכל פורעניות גנוז גם דבר טוב ומעליותא

אמנם באמת נודע, שבכל מאורע הנעשה לישראל, אף בזמן שלפי פשוטו נחשב הדבר לפורעניות ולמצאות לא טובה, מכל מקום בעומק הדברים יש בו גם תיקון ומעליותא, ואדרבה, התרחשות זאת מורה על ענין גדול ונשגב שיתגלה בסוף בזמן הנרצה.

בקיעת החומה בי"ז בתמוז - כענין 'פרזות תשב ירושלים'

והכי נמי נימא בדידן, בפורענות הזאת שנעשה בשבעה עשר בתמוז שהובקעה בו העיר, הנה על אף שבפשוטו הרי זה מאורע קשה מאוד לישראל, שנפרצה חומת ירושלים, ובכך יכלו אח"כ האויבים להיכנס אליה ולעשות בה כרצונם רח"ל. אמנם בהסתכלות פנימית יש לומר, שבקיעת חומות ירושלים מורה על מדרגה נעלה ונשגבה, וכענין זמן העתיד שנאמר עליו (זכריה ב, ח) 'פרזות תשב ירושלים', ופירש שם רש"י ז"ל: 'מאין חומה'.

בימות המשיח יתגלו כל האוצרות הגנוזים שבירושלים

והענין בזה, כי הנה מה שירושלים עיר הקודש מסובכת בחומה, מורה על כך שטמונים בתוכה אוצרות יקרי ערך למאוד, שצריכים לשמור ולהסתרים היטב כדי שלא ישופתם עין כל רואה, וכדרך שמכסים כל דבר יקר בפני כל אדם.

אמנם לעתיד לבוא בימות המשיח יפתח ה' את אוצרו הטוב, ואזי יתגלו כל האוצרות הגנוזים האלו שהיו מכוסים עד הנה ע"י החומה, כי אז יקבע כשאר אורח (ישעיה נח, ח), ולא יכנף עוד מוריד (שם ל, ב), ולא יהיה עוד שום מחסה ומסתור שיכסו על כל הסגולות ההמה בעת ההיא.

מדרגת 'מחר' היא חיים נצחיים שבזמן תיקון השלם

ולפי זה יש לומר גם בעניינינו, כי הנה ענין 'מחר' - זמן האחרית, מורה על מדרגה נעלה מאוד, וכמו שלמדנו לעיל בשם הרמ"ע מפאנו ז"ע שיום שבעה עשר בתמוז - בחי' 'מחר' - הועד לזמן תיקון השלם וביטול גזרת מיתה לגמרי, שהוא שלימות מתן תורה. ויש ללמוד כן גם מכך ש'מחר' מרמז על ביטולו ומחיתו של עמלק, וזה רומז על שמאידך גיסא, כלל ישראל המעוותים ללהטיבך באחריתך, היינו לומר שהם יזכו לבחי' חיים נצחיים - היפך המיתה והאבדון הנצחי של עמלק.

בעת החורבן נעשה הכנה לזמן העתיד

אמנם מדרגה זו היתה כמוסה ונעלמה מאז נכשלו ישראל בעגל, והיתה מסובכת עם חומה גדולה ובצורה כדי שלא ישלוט בה עין כל חי. אולם בעת שהובקעה העיר בעת חורבן ירושלים, שנתגלה אז כל המונח לפנינו מן החומה, היתה בזה כעין הכנה לזמן תיקון השלם, שאז 'פרזות תשב ירושלים', כלומר שאזי לא תהא חומת ירושלים כמסתיר ומכסה, אלא כמגלה כל הדברים הנעלמים שבתוכה (ואכאמל"ב).

פורים דמוקפין לעיירות שאים להם חומה עתה - הארה מ'פרזות תשב ירושלים'

ומעתה יש לומר, שמטעם זה קבעו חז"ל את יום פורים דמוקפין לעיירות אלו שהיו מוקפות חומה בימות יהושע בן נון בלבד, אך באותם הימים שהיתה ארץ ישראל חריבה כבר לא היתה חומה לערים אלו (ראה ירושלמי מגילה פ"א ה"א). ועומק הדברים בזה יובן היטב ע"פ האמור.

כי מה שאין להם חומה עתה, מורה שהעניינים הנעלמים והסתומים שהחומה כיסתה עליהם בימים הקודמים, באו עכשיו לידי גילוי, והיינו שמאיר הארה מזמן העתיד שיתגלו כל החמדות הגנוזות והסתומות. ואכן יו"ט פורים מסוגל ביותר לכך, כי כל מהותו הוא כענין 'מגלת אסתר', כלומר שבו מתגלים דברים כאלו שהיו בתחלה בהסתר. ולפיכך בפורים נקבע יום טוב מיוחד לאותן העיירות שהיו מתחילה מוקפות חומה, ועתה נתגלו ואין להם חומה, להורות על הארת 'פרזות תשב ירושלים' המאיר ביו"ט זה, ובו מתגלה בחי' 'מחר' אשר על ידו נמשך מפלת עמלק^(ח).

ג. והדבר עולה היטב עם מה שאיתא מהאריז"ל (משנת חסידים תמוז אב פ"א) שהצידוק של שם הו"ה השולט בחודש תמוז יוצא מסופי תיבות הפסוק הנזכר 'וכל זה איננו שוה ל'י שאמר המן, המורה על שאין לו תכלית ואחרית כנ"ל, ומאז ואילך התחיל הוא לפול. כי אכן בזמן האחרית - הרמזו בשם הו"ה הנרשם בסופי התיבות דייקא - תבוא מפלתו השלימה, ובכך יתוקן את עון העגל שגרם הוא ברשעותו.

ד. 'קודם החטא היו מוכנים בני ישראל לקבל לוחות הראשונות בקולי קולות, היינו שהיה מתוקן כל העולם והיו מושועבדים כל האומות תחת בני ישראל ולא היה הסט"א יכול לעכב התפשטות התורה, והיה הולך מסוף העולם כו'. אך אחר החטא נאמר אין לך יפה מן הצניעות, שצריך להיות התיקונים בהסתר. וזה היה מקטרג אותו רשע, באשר בני ישראל חטאו, ואינם יכולים לתקן ולקבל הקול גדול. אכן באמת כל זה עשו הרשעים, ועל ידי מלחמת עמלק נתרשלו בני ישראל מלהיות מוכן לתקן הכל, ולכן נשבע הקב"ה שאין שמו שלם עד שימחה שם עמלק במהרה בימינו, ואז יתקדש שמו הגדול. ואיתא (ב"ב יד:) שבדי לוחות מונחים בארון, והיינו כי בוודאי המתנה שנתן לנו הקב"ה לא היה למגן, ואם כי אז לא היינו ראוים לקבל, ונגזג בארון, ונשברו הלוחות בי"ז בתמוז, וצריכים לתקן כל אלה השברים, וזה היא באמת כמו פיזור וגולות בני ישראל בכל הארצות כדי ללקוט אותן השברים, וכשיתוקן הכל נוכל לקבל הלוחות הראשונים. ולכן איתא בשם האריז"ל ח"ל חג לה' מחר, שלעתידי יהיה י"ז בתמוז יום טוב, כי מצד תניית הלוחות בוודאי היה יום טוב גדול, ורק מצד שאיננו יכולים לקבל נחפז לנו לאבל מחולנו, וכשיתוקן הכל היפך לנו שבעה עשר בתמוז לששון ושמחה, וכמו שכתוב (זכריה יט, ט) צום הרביעי וגו' יהיה לששון'. (שפת אמת בפרשתנו, שנת תרמ"ח ד"ה במדרש).

ה. ואכן נודע מה דאיתא בגמ' (מגילה יד.) שיו"ט פורים הוא 'ציאה מ'מיתת לחיים', שהיא הארה מבחי' חיים נצחיים מזמן העתיד בביטול קליפת עמלק.

סיכום ותמצית:

ד. הובקעה העיר שבים הזה נגרם ג"כ כהמשך לחטא העגל, ועל כך נקבע יו"ט פורים - זמן מחיית עמלק - מיוחד לעיירות המוקפות חומה ביום ה'מחר', להורות על תיקון חומות ירושלים בזמן ביטול קליפת עמלק. ודייקא מימות יהושע בן נון, הלוחם הראשון עמו.

ה. 'חומת ירושלים' היתה כדי לכסות האוצרות הגנוזים בה, ולעתידי 'פרזות תשב ירושלים' - שהחומה לא יכסה אלא יהא כגילוי. מדרגת 'מחר' היא ענין תיקון השלם וביטול המיתה, ונעלמה לפנינו מן החומה. ובקיעת העיר נעשה כעין הכנה להתגלותה באחרית הימים, וזהו חלק הטוב המונח בתוך הפורענות עצמה. וכמו כן שושן פורים לעיירות שאין להם חומה עתה, המורה על התגלות דברים נעלמים, וכטעם 'מגלת אסתר'.

א.

קלי' מואב באה למנוע את המשכת 'מאה ברכות'

וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי (כב, ט).

איתא באר"ה ק"כ ב"מ (ע"פ ש"ס דרש; שער החודים פ"ט) סדר שלם איך פועלת המשכת הקדושה מן הכח אל הפועל, ודבריו הק' מיוסדים על יסוד דברי הוזה"ק בפר' לך לך (ח"א עו; ספרי תורה). ומבואר שם כי המשכה זו נקראת 'הולדה' בקדושה, כי כל מציאות של קדושה היותרת להיות מציאות בפועל ממש בעולם הזה, היא בבחי' 'לידה' של האור הרוחני בעולם הגשמי. ודבר זה פועל באופן הנקרא 'אור מים רקיע' ואחר כך 'מאה ברכות', כי ההתחלה היא בבחי' מוחין המכונים 'אור', ואחר כך נמשכים המוחין יותר למטה בבחי' 'שיפה' שהיא נקראת 'מים', ואז מתרקמת הטיפה ומתפשטת וזהו בחי' 'רקיע', ועל ידי סדר זה יכולה הקדושה לצאת מן הכח אל הפועל ממש בבחי' 'הולדה'. ואחר זו ההולדה משפיע הקב"ה 'מאה ברכות', וזהו שנאמר לאברהם אבינו 'לך לך' (בראשית יב, א) שהוא בגי' מאה, כי אז התחילה הקדושה לצאת מן הכח אל הפועל, כאשר הלך אברהם אבינו לארץ ישראל שהוא מקום גילוי הקדושה בעולם הזה, ולכן הבטיח לו הקב"ה מאה ברכות.

ויש לרמוז על הענין הזה אצל אברהם אבינו, שהרי דברים אלו מיוסדים על הוזה"ק העוסק באברהם אבינו. והנה הפסוק לך לך מארצך נאמר אליו כאשר עוד היה נקרא בשם אברם, ואכן 'אברם' הוא נט' 'אור' מים 'רקיע ברכה'. ואחר כך נשלם עניינו יותר במאת הברכות, ואז נקרא שמו 'אברהם' שהוא נט' 'רב מאה', שנתרבה ונתברך במאה ברכות. ויש לומר כי ד' בחינות אלו מכוונות כנגד האבות הק' אברהם יצחק יעקב, יחד עם דוד המלך שהוא כנגד מרת המלכות. ונמצא כי תוספת הברכות הם בחי' מרת המלכות, ולכן נשלם עניינם על ידי האות ה' הרומזת על מרת המלכות (ה' אחרונה בשבשם הו"ה).

אכן כאשר הלך אברהם אבינו לארץ ישראל, עדיין לא נשלמה מרת המלכות כראוי, ולכן עדיין לא זכה לבחי' הברכות בשלימות [ולאמיתו של דבר תושלם המלכות לגמרי רק כאשר תקום מלכות דוד על מכונו, בביתא משיח צדיקנו במהרה בימינו]. ולכן נאמר שם 'וילך אחר לוט', אשר לוט הוא לשון של קללה, להורות על כך שלא זכה אברהם אבינו עדיין לשלימות הברכות, ועוד היתה איזה אחיזה לקלי' הקללה. כי אכן נשמת דוד המלך שהוא שלימות הברכות, עוד היתה כשביה אצל לוט שהוא בחי' קללות, שהרי דוד בא מרות המואביה מבני בניה של לוט, וכל עוד שלא יצאה נשמת המלכות משבייתה, עדיין אין שלימות הברכות.

ובזה יש לפרש למה ובאיזה כח רצו מואב לעורר את היפך הברכה על כלל ישראל, שכן הם באים מבני בניו של לוט, המורה על שליטת כח הקללה כאשר עדיין לא הגיעו אל שלימות הברכות. ולכן כעת כאשר עמדו כלל ישראל לפני כניסתם לארץ ישראל, כאשר היו כבר אחר בחי' 'אור מים רקיע' ולפי המשכת המאה ברכות, באו המואבים להפריע להמשכת הברכות. וזהו שנאמר 'וירא בלק בן צפור' שהוא בגי' 'אור מים רקיע' עם ק' המורה על מאה ברכות, דהיינו אשר מלך מואב היה ירא שמו ישלימו בני ישראל את ההמשכה כולה עם הברכות. כאשר הם בעצם עדיין רק בבחי' 'אשר עשה ישראל לאמורי', אשר 'אמר' נט' 'אור מים רקיע', ועדיין לא הגיעו אל הברכות, ולכן ניסה לעצור בעדם על ידי קללת בלעם. אבל הקב"ה הפך את הקללה לברכה, ונמשכו על כלל ישראל רוב ברכות.

ב.

זקני מדין לא רצו נבואה בבחי' פילגשו

וירא אליהם ליו פה היללה והשבותי אתכם דבר כאשר ידבר ה' אלי וישבו שרי מואב עם בלעם (כב, ח).

פי' רש"י: 'אין רוח הקודש שורה עליו אלא בלילה, וכן לכל נביאי אומות העולם וכי' כאדם ההולך אצל פילגשו בהחבא'.

והנה לפי הפסוק הקודם 'ויילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם', פי' רש"י: 'על נטלו בידם זקני מדין, אמרו, כי יבא עמנו בפעם האות י' בו ממש, ואם ידעתו אין בו תועלת, לפיכך נאשרם להם' 'ליו פה היללה', אמרו אין בו תקוה, הניחוהו והלכו להם, שנאמר 'וישבו

שרי מואב עם בלעם', אבל זקני מדין הלכו להם'. ויש להקשות, כי אם היה צריך ללית הלילה כדי לזכות לנבואה, למה עזבוהו זקני מדין, והלא אין דחייתו מפני שאין בו ממש, אלא כדי לזכות לנבואה, וכי לא ידעו כי נביאי אומות העולם מקבלים נבואה רק בלילה.

ויש לומר על פי דיוק לשון רש"י, כי מה שנביאי אומות העולם מתנבאים בלילה, הרי זה כענין אדם ההולך אצל פילגשו. והנה המדינים היו מבני הפילגש אשר לאברהם אבינו (בראשית כה, ב), ואם כן כבר היה להם שייכות אל הקדושה בבחי' פילגש. ולכן אמרו כי אם יאמר להם בלעם שהוא צריך להמתין על הלילה, הרי שאין לו נבואה אלא בבחי' פילגש, אם כן אין בו תועלת יותר ממה שיש להם. כי חשבו שמו י' לו מדרגה יותר גדולה מזה, אבל אם הוא רק בחי' פילגש, אין הם צריכים לו.

ג.

בלעם איבד את כוחו אחר שבירך את ישראל

ויאמר בלעם לבלק התיצב על עולתך ואלכה אולי יקרה ה' לקראתי ודבר מה יראני והמדיני לך וילך שפי (כב, ג).

פי' רש"י שהלך יחידי, 'לשון שופי' ושקט שאין עמו אלא שתיקה'. והנה בסוף הפרשה אחר שסיים לברך את ישראל, מצינו שאמר בלעם "הנני הולך לעמ" (כד, יח), והרי זה היפך הגמור מן "וילך שפי", שאין הוא הולך יחידי כלל, אלא הרי הוא עומד להיות אחד מכלל העם ולא להיבדל מהם כלל. והענין בזה הוא, כי כל נבואת בלעם וכוחו היה רק פקדון בידו כדי שיבא לברך את ישראל, ולכן אחר שסיים את כל הברכות, איבד את כל מעלותיו המיוחדות, וכבר היה אחד מכלל העם.

ורואים בסדר המקראות, שאחרי כל ברכה וברכה איבד קצת מכונו, עד שאיבד אותו לגמרי. כי לפני הברכה הראשונה נאמר "וילך שפי", שהיה ממש במדרגה מיוחדת יחידי ונבדל מכלל, כי היה כל כך נעלה ומרומם על כולם במדרגתו. וזהו שכתב הרמב"ן (כב, לה) כי כאשר לקח בלק את בלעם לבתו בעל, ראו ממש רק את קצה העם, אלא שבלעם הלך יחידי לנקום גבוה יותר בשיפוע ההר (כמה מפרשים פירשו בתבנית שפי שהוא מלשון גובה ההרים הנקרא "שפיים" בלשון הנביא), והוא ראה ממש את העם כולו, עכ"ל. והיינו אשר בלעם התעלה במדרגתו עוד יותר מבלק, עד שהוא היה יכול להשיג את כלל ישראל כולו, עמו, ושבכל לא היה מסוגל לכך.

אבל מיד אחר כך, בפעם השניה שהלך לברך את ישראל, כתוב "אפס קצתו תראה וכילו לא תראה" (כב, יט), כי שוב לא היה במדרגה גבוהה כל כך שהוא יכול לראות את העם כולו, ואז כבר זלזל בו בלק ואמר לו "מה דבר ה'" (שם, כ), כי הרגיש שאין הוא באותה מדרגה נעלית שהיה בה לפני כן. ובפעם השלישית כתוב "ולא הלך בפעם בפעם לקראת נחשים" (כד, א), שראה בלעם שאין לו עוד תועלת בחליבה לנקום מיוחד בפני עצמו, כי אין הוא מגיע לשום מדרגה מיוחדת על ידי זה, לפי שהיה יורד במדרגתו מופעם לפעם, על ידי שיצאו ממנו כבר הברכות שהיו צריכות לצאת ממנו. עד שלבסוף אמר "הנני הולך לעמ", כי לא נשארה בו שום מעלה מיוחדת המבדילה אותו משאר עמו, ונהיה שוה לכללם כאחד מן העם.

ובדרך אנג רואים כאן את ההבדל הגדול בין צדיקי כלל ישראל, אל להבדיל אלה אלפי הבדלות נביאי אומות העולם. כי הנה אצל בלעם ראש הסטרא אחרא כאשר הוא נהיה גדול ונעלה, היה על ידי זה מרוחק ונפרד מן העם, כמו שמצוי אצל הגלגלים הפורשים מן השייכות אל כל אדם. וזה מרומם בשמו של בלעם, שהוא 'בל' עם' היינו באופן נפרד בלי העם, כי מהותו הנעלית אינה יכולה להיות אלא אם יפרד מכלל. מה שאין כן אצל כלל ישראל, הרי ככל שהצדיק מתעלה ומתורומם יותר, הרי הוא נהיה עוד יותר חלק מכלל ישראל ורבוך בקדושתם של ישראל, ואדרבה הוא מגלה בעבודתו איך הוא 'מלמד על הכלל כולו' וכל קדושתו אינה באה אלא מכה כלליות נשמות ישראל, והוא מתאחד ומתחבר להיות לו שייכות עם כלל ישראל לברך אותם ולהתפלל לטובתם.

ד.

בלעם רצה להתגבר לעומת אברהם אבינו

מן ארם יתחנן בלק מלך מואב מהררי קדם (כב, ז).

יש להבין למה הזכיר בלעם בדבריו את בלק, מה יועיל לו בלק לקלל ח"ו את ישראל.

אכן הנה כאשר הפך הקב"ה את קללתו לברכה אמר 'כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו' (כג, ט) שהם האבות והאמהות הקדושים (רש"י), הרי שבא ברצונו לעקור את שרשי כלל ישראל אצל האבות הק'. ויש לומר כי בעיקר בא בלעם להתגבר לעומת אברהם אבינו, כי רצה בלעם לעלות עד השורש של כלל ישראל, ואברהם אבינו הוא הראש והראשון של כלל ישראל. ולכן אמרו חז"ל (בבבב"ר כ, יב) כי הקדים בלעם בבוקר לחבוש את אתונו בעצמו, ואמר לו הקב"ה 'רשע כבר קדמך אברהם', עיי"ש, הרי שכל עניינו היה לעומת אברהם אבינו. וכן מצינו במשנה (אבות פ"ה מ"ט) ענין שלם שיש בין 'תלמידיו של אברהם אבינו' לעומת 'תלמידיו של בלעם הרשע', כי אכן בלעם הרשע בא להתגבר בעיקר לעומת אברהם אבינו.

ולכן לקח בלעם עמו את בלק, כי בלעם היה מורעו של לבן הרשע (ספדרין קה; זו"ח ח"א קסו) אשר הוא היה בן בתואל (בראשית כה, ח) בן נחור אחי אברהם (שם כב, כב). ובלק היה מלך מואב אשר הם יוצאים מלוט (שם יט, לה), שהוא בן הרן אחי אברהם (שם יא, לא). ובהו בא להתגבר לעומת קדושת אברהם אבינו מכה שני אחיו, בבחי' ביטול של 'חד בתרי'. ולכן הזכיר את בואו 'מהררי קדם', כי בא להתגבר לעומת השורשים הקדומים 'המהררי קדם' של כלל ישראל שהם האבות הק' (ראה א'). אכן קללתו נתפכה לברכה, כי איתנה היא וזאת האבות הקדושים ולא יכול היה לבטלה ח"ו, ולכן אמר 'כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו'.

ה.

פרשתו של בלעם הם דברי תורה היוצאים מתוך רשות הסט"א

משה כתב ספרו ופרשת בלעם (כ"ב, יד).

המפרשים התקשו מה ביאור לשון זה, וכי פרשתו של בלעם אינה חלק מכלל ספר התורה, למה מצייתת הגמ' פרשה זו באופן מיוחד.

והביאור הפשוט בדבר הוא, כי אכן יש ענין מיוחד בפרשתו של בלעם שאין בכל התורה כולה. כי מאז שמדברים על משה רבינו, הרי כל המאורעות הכתובים בתורה, אינם אלא דברים שאירעו עם משה ובני ישראל. ואילו פרשתו של בלעם היא כל כולה דבר שאירע בין בלק ובלעם, ולא היו בני ישראל נוכחים בכל המעשה מתחלתו עד סופו.

ועומק הענין בזה הוא, כי אכן יש בפרשה זו ענין מיוחד, בהיותה יוצאת מתוך הסטרא אחרא עצמה. שהרי יש כאן ברכות מיוחדות שהשפיע הקב"ה לכלל ישראל דרך פיו של ראש נביאי אומות העולם, ולכן הרי זה חלק מפרשה שלימה שהיתה בין בלק ובלעם ראשי הסטרא אחרא, ואילו כלל ישראל שהם חלק ונחלת הקדושה לא נטלו חלק במעשה זה כלל. וזה הוא עניינה המיוחד של פרשה זו, בהיותה דברי תורה היוצאים מרשות הסט"א בעצמה. וזה נובע מכה הקדושה העליונה שאינה מתפעלת מכל טומאה, על ידי הניצוץ"ק השוכנים אפילו בתוך הסט"א עצמה בסוד "ומלכותו בכל משלה" (תהלים קג, יט).

ובכל השנים קוראים פרשה זו סמוך ליום י"ז בתמוז, או לפעמים ביום י"ז בתמוז עצמו, ויש לומר כי בפרשה זו מונח איזה תיקון לפגם שאירע בי"ז תמוז. והענין הוא כי בזה היום היתה שבירת הלחות (תשנית ט), וזה היה מכה פגם חטא העגל. והנה כלל ישראל נכשלו במעשה העגל אחר שאמרו "כי זה משה האיש וגו' לא ידענו מה היה לו" (שמות לז, א), וזה גרם לשבירת הלחות. והיינו אשר ההעלמה על הידיעה בענין משה רבינו, היא גרמה את חטא העגל. ולכן הרי זה דומה לענין פרשתו של בלעם, אשר היא פרשה שנעלמה מידיעתו של משה רבינו בשעת מעשה, והרי היה משה רבינו בענין זה דומה למצב שבו היו כלל ישראל בחטא העגל. וכשם שבשעת פרשתו של בלעם נתגלה ענין מיוחד של "ומלכותו בכל משלה", ויצאו דברי תורה מיוחדים מכה זה, שהם דברי תורה שהיו בלועים ביד הסט"א ויצאו מהם. כך גם יתגלה כי ע"י חטא העגל שנשברו הלחות הראשונות, זכו למות הלחות השניות שהם "כפליים לטושה" (אבות יא, א; שמו"ר כו, א), כי באו על ידי כך התשובה המהפך את הדעות לכוניות ומציאת את הניצוץ"ק הבלועים ביד הסט"א, ועל ידי זה זוכים לדברי תורה חדשים.

פן תאכל ושבעת:

דורך 'ריבוי האכילה' קען מען דערלייגט ביידע וועלטן

א. במיעוט תענוג: מען קען נישט ליגן אין גשמיות - און אויך זיין אן עובד ה'

יעדע תאוה גשמית איז מפסיד יעדע מדה טובה | 'תאות אכילה' איז דער מאטאר פון אלע תאוות רעות | דארט ליגט דער גאנצער 'קאנטראל' פונעם מענטש | טאמער ער עסט איידל - איז ער אן איידעלער מענטש | טאמער ער עסט פארגרעבט - ווערט ער א חומרות'דיגער מענטש אין אלע תאוות | אמאל האט מען געקענט פאסטן | שפעטער האט מען כאטש געקענט עסן ווייניג | היינט מוז מען עסן נארמאל | כאטש נישט ליגן דערין | דאס ליגן אין עסן - ברענגט גאווה | 'גאווה' איז דער אנהייב פון אלע מדות רעות | אויב אלעס דרייט זיך ארום 'איך' - איז ער א מושחת במדות | עסן אסאך הייבט און בויעט דעם 'איך'

ב. ובטן רשעים תחסר: דער 'בעל תאוה' עסט ערגער ווי א בהמה

א בהמה עסט בלויז מאכלים וואס זענען געזונט פאר איר | זי עסט בלויז די מאס וויפיל עס איז געזונט פאר איר | דאס עסן ברענגט איר נישט צו ווערן פויל און אויפהערן פונקציאנירן געהעריג - נאר פארקערט | זי קען נישט מחליט זיין צו עסן ווייניגער פון וויפיל זי דארף האבן | ווייל א בהמה'ס עסן האט גארנישט קיין שייכות מיט עבודת ה' און אויסארבעטן מדות | א מענטש קען יא עסן מער פון זיין מאס | ער קען אויך עסן ווייניגער פון זיין מאס | ווען ער עסט מער - ווערט ער אכזריות'דיג | ווען ער עסט מער ווערט ער פויל | ווייל א מענטשנס עסן איז א געלעגנהייט פון עבודת ה' און אויסארבעטן מדות | דורך עבודת האכילה קען מען אנקומען גאר הויך

ג. אשר בקרבו התאוות: 'תאות האכילה' קומט פון דער נשמה'דיגער תשוקה וועלכע איז נישט נתמלא

די נשמה איז א גרויסער בעל תאוה | זי קומט פון עולם התענוג | טאמער דער מענטש שטעלט זיך אהער אלס נשמה - גיבט ער איר רוחניות'דיגע תענוגים | דעמאלט איז דער גוף אויך צופרידן מיט די רוחניות'דיגע תענוגים | דוגמא: דער חזון איש האט געהאט תענוגים אין תורה וואס קיין שום בעל תאוה האט נישט אין זיינע תאוות | דוגמא: דער אמרי חיים האט זיך נישט געקענט גענוג אפזעטיגן און דערקווייטן מיט קדושת שבת | טאמער דער גוף איז דער עיקר - ווערט נישט די נשמה צופרידן | דער מענטש מיינט אז דער גוף וויל עסן נאך - באמת איז עס די נשמה וועלכע רודערט דא | די נשמה איז א גרויסער בעל גאווה דקדושה | טאמער די נשמה איז דער עיקר - האלט מען זיך שטאלץ מיט אידישקייט | טאמער דער גוף איז דער עיקר - האלט מען זיך שטאלץ מיט גופניות'דיגע הצלחות | דער מענטש מיינט אז דער גוף זוכט גאווה - באמת איז עס די נשמה וועלכע רודערט דא | די נשמה וועט קיינמאל נישט ענדיגן רודערן | מען דארף טוישן אידענטיטעט און אלעס וועט פאלן אין פלאץ

א.

במיעוט תענוג: מען קען נישט ליגן אין גשמיות - און אויך זיין אן עובד ה'

ווען מען איז זאט איז מען נישט אזוי נכנע ווי מיט א ליידיגן מאגן

דער מסילת ישראל ישרים דא אין פרק כג שטעלט אוועק, אז איינע פון די 'מפסיד הענוה' איז 'ריבוי האכילה', און ער ברענגט זיך א ראייה פון א בפירוש'ער פסוק (דברים ח, יב-יג): "פֶּן תֹאכַל וְשִׂכְתָּה וְגו' וְרָם לִבְכָּךְ וְשִׂכְתָּה אֶת ה' וגו'" - דורכן עסן צופיל וועט דיר דיין הארץ זיך גרייסן און מתגאה זיין. און דער מציאות ווייזט טאקע אזוי, אז ווען א מענטש איז הונגעריג, איז ער מער נכנע און צובראכן, ווי ווען א מענטש דרייט זיך ארום מיט א פולן בויך. און דערפאר, כדי זיך צו היטן פון פארלירן די טייערע מדה פון 'ענוה', דארף מען זיך היטן פון עסן איבריגע מאכלים.

אלע גשמיות'דיגע תאוות זענען א סתירה צו אלע 'מדות טובות'

אינאמת'ן קען מען פרעגן: די נושא פון 'תאות אכילה' איז דאך א נושא פאר זיך - וועלכע איז נישט בלויז א מפסיד אויף 'ענוה', נאר אויך אויף אלע מדות טובות. און אזוי אויך, נישט בלויז 'תאות אכילה' - נאר אויך אלע 'תאות גשמיות' - זענען א מפסיד אויף אלע מדות טובות און אלע מדרגות אין עבודת ה'. נו, פארוואס כאפט דער מסילת ישראל ישרים אָן דוקא 'תאות אכילה', און דוקא 'מדת הענוה'?

'תאות אכילה' איז אבער דער 'ראש' פון אלע תאוות

דער תירוץ איז: אין א געוויסן זין איז 'תאות אכילה' דער 'ראש' פון אלע תאוות, און אלע אנדערע תאוות ווערן נמשך נאך דער תאוה; ווי מען זעט בחוש, אז א מענטש וועלכער איז שולט אויף זיין עסן, ער עסט מיט א חשבון - איז דער גאנצער מהות פון דעם מענטש א

איז דא נאך עפעס אן 'איך', וואס ער איז דער אמת'ער און איינציגער 'איך'.

אמאליגע צייטן האט מען געקענט האבן 'ישוב הדעת' אפילו ווען מען איז געווען הונגעריג און מיד

דער מסילת ישראל ישרים זאגט דא א לשון: "על כן מצאו להם החסידים טוב להיות האדם מענה נפשו לפעמים, למען השפיל יצר הגאווה" - די חסידים פון די פריערדיגע דורות, פלעגן צומאל פאסטן, נישט דוקא אלס כפרת עונות וכדומה, נאר פשוט כדי צו צוברעכן דעם 'יצר הגאווה', אז מען זאל האבן א שפלות און הכנעה צום רבונו של עולם. באמת, אין די צייטן פונעם מסילת ישראל זענען מענטשן געווען מער 'בעלי חס', דער גוף האט געקענט פארנעמען א תענית אדער אנדערע סיגופים, און עס האט זי נישט געשטערט פון לערנען און דאווענען. אבער שפעטערדיגע צייטן איז שוין נתמעט געווארן די כוחות הגוף והנפש, און די צדיקים תלמידי בעש"ט האבן שוין נישט אזוי גיך געלאזט פאסטן און זיך מסגף געווען, סיי ווייל עס קען שאַדטן פארן געזונט, און סיי ווייל עס קען האבן א השפעה אויפן נפש, אז עס וועט אים פעלן א געוויסע שמחת החיים און לוסטיגקייט. אבער מיט דעם אלעמען, האט מען נאכאלץ געהאלטן, אז כאטש מען פאסט נישט ממש, זאל מען אבער עסן ווייניג, און בכלל ממעט זיך אין גשמיות, מען זאל האבן קליינע השגות אין גשמיות, מען זאל נישט לעבן א באקוועמע און רחבות'דיגע לעבן. און אזוי איז טאקע געווען פארצייטנס, אז די חסיד'ישע אידן, די בני עליה און עובדי ה' האבן געהאט זייער קליינע השגות אין גשמיות, לדוגמא: זיי זענען נישט געזעסן אנגעלאנט אויף א בענקל - ווער רעדט נאך פון א קאוטש, זיי האבן דאס אפילו נישט געזען פאר זייערע אויגן. זיי זענען אויפגעשטאנען זייער פריה

נקודות:

דער מענטש ווערט אויסגעפארעמט לויט זיין עסן וועלכע גייט אריין אין אים, און אויב קומט אריין דער עסן מיט א צמצום און מיט א קאנטראל, וועט דער גאנצער מענטש זיין א מיושב'דיגער מענטש, וועלכער האט א קאנטראל אויף זיך

איין זאך איז שוה
לכל נפש עובדי
ה': וויפיל מען
מוז האבן פון
די הצטרכות'ן
– האט מען
נישט קיין
ברירה, אבער
'פארגרעבט'
טאר מען נישט
זיין! ליגן דערין –
טאר מען נישט!
אן עובד ה' דארף
זיך מרגיל זיין,
נישט צו זיין קיין
'חומרות'דיגער
מענטש! מען
קען נישט האבן
שייכות מיט
'רוחניות' –
טאמער מען איז
אן 'איש חומרי'!
אן עובד ה'
דארף זיין קאפ
און הארץ זיין
פארנומען מיט
עבודת ה'
~
דער מענטש
האט א
ספעציעלן כח
פון 'מוח שליט'
על הלב, אז אויב
ער איז מחליט
צו עסן ווייניגער
און זיין צופרידן
דערמיט – קען
ער באמת זאט
ווערן מיט
ווייניגער! עס
איז בעיקר תלוי
אין זיין 'דעת'
וועלכער איז
מחליט וויאזוי
זיך מרגיל צו זיין!

פארטאגס - נאכן שלאפן קוים א פאר שעה ביינאכט...
זיי האבן נישט מקפיד געווען אויף א הייסע מקוה, די
אלע עניני 'אכילה', 'שתייה', 'שינה' וכדומה - איז געווען
מיט א מיעוט און עס האט נישט געמוזט קלאפן אויף
הונדערט פראצענט.

היינטיגע צייטן איז שוואכע גופים - אבער מען דארף כאטש זיין העכער דערפון

היינטיגע צייטן איז זייער א שוואך דור, און אפילו
די עובדי ה' און די בני עליה פונעם היינטיגן דור -
זענען זייערע השגות אין גשמיות 'בעין ערוך' מער,
ווי די פארצייטישע עובדי ה'. עס האט אויך שטארק

וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב

אז מען קוקט אריין אביסל טיפער אינעם מציאות
פון 'תאות האכילה', זעט מען אן אינטערעסאנטע
זאך - וואס דאס ווארפט א ליכט אויפן גאנצן ענין
פון 'אכילה', ווי אנדערש עס איז דער 'אכילת האדם'
ווי דער 'אכילת בהמה'.

נישטא אזא זאך אז א בהמה זאל זיך איבער-עסן - וויבאלד זי שפירט אז עס איז נישט געזונט

ביי א בהמה און חיה איז נישטא אזא מושג ווי
'ריבוי האכילה יותר מדי'. קיין שום בעל חי אויף דער
וועלט, קען נישט עסן מער פון זיין צורך. ער עסט און
עסט, ביז זיין מאגן ווערט אים פול, און דעמאלט וועט
ער זיך אפסטעלן פון עסן. ער וועט קיינמאל נישט
איבערגיין דעם מאס מיטן עסן נאך אביסל מער - סתם
לשם הנאה ותענוג. און דערפאר איז טאקע נישטא אזא
זאך, אז א בהמה זאל ליידן אויף איבערוואג אדער אויף
צוקער און קאלעסטראל וכדומה - וואס דאס זענען
אלע סארטן מחלות וועלכע זענען תוצאות פון עסן
צופיל אדער נישט געזונטע עסנווארג. א בהמה ליידט
נישט פון די אלע מחלות, ווייל ער עסט זיך קיינמאל
נישט איבער, און ער עסט קיינמאל נישט קיין מאכל
וועלכע איז נישט געאיגנט פאר זיין געזונט. 'יעדער
נברא איז באשאפן געווארן בטבע, אז ער וועט טון
וואס עס איז גוט פאר זיין געזונט! א בהמה ווייסט
פונקטליך וואס עס איז נישט געזונט פאר איר, און זי
וועט זיך בשום אופן נישט מזיק זיין איר געזונט. זי
זוכט נישט צו האבן א ריזיגן אויסוואל פון מאכלים, זי
פארלאנגט נישט צו עסן יעדן טאג א צווייטע סארט
נאכטמאל, נאר זי עסט בלויז די עטליכע זאכן וואס זי
עסט, און מיט דעם איז זי צופרידן.

כאטש דער מענטש האט שכל און ווייסט אז עס איז נישט געזונט - דאך עסט ער זיך איבער

א מענטש איז דער איינציגער נברא, וועלכער קען
עסן מער פון וויפיל ער דארף, כדי הנאה צו האבן
פונעם געשמאקן טעם פונעם עסן; ווי מען זעט ביי די
מענטשן וועלכע זענען געשלאגן אויף 'תאות האכילה',
אז זיי ענדיגן קיינמאל נישט עסן, וויפיל ער עסט
און ער ווערט זאט און איבערגעזעטיגט - גייט דורך
א פאר מינוט, און ער נעמט נאך א שטיקל... ער איז
אלעמאל מקיים דעם מאמר חז"ל פון 'רווחא לכסימא
שכיח'. אזוי עסט ער און עסט ער אן אויפהער. און
אויסער פונעם 'הפסד הנשמה' וואס דאס איז גורם,
אז ער פארלייט קאנטראל אויף זיך און ווערט אן
'איש חומרי', א פארגרעכטער חברה מאן וועלכער
קען זיך נישט מחבר זיין צו א 'דבר רוחני' - איז דאס
אויך גורם א 'הפסד הגוף', עס וועט נישט ברענגען
קיין שום גוטס פארן גוף, נאר פארקערט, עס וועט
ברענגען אן א שיעור חורבנות פארן גאנצן מצב הגוף
- ווי מען וועט אויסרעכענען עטליכע פון זיי - און
דאך, האט דער מענטש דעם כח און בחירה, צו עסן
נאך און נאך, און זיך מזיק זיין ביידם, וואס קיין שום
בעל חי האט נישט דעם כח.

צוטון מיט א 'טבע האדם', עס זענען פארהאן מענטשן
היינט וועלכע זענען זייער הייקל און געצערטלט, און
אויב דער גשמיות קלאפט נישט געהעריג - איז ער
נישט קיין מענטש! ער האט שוין נישט דעם 'שוב
הדעת' - פונקט ווי דער וועלכער איז שרוי בתענית.
ממילא, איז נישט שייך היינט צו זאגן קיין כללים און
הגדרות, וויאזוי אן עובד ה' דארף זיך פירן מיט זיין
גשמיות, מיט זיין עסק, מיט זיין שלאפן, און מיט זיין
דירה. אודא, דער וואס איז היינט אויך ביכולת מוותר
צו זיין פונעם באקוועמען לעבן - איז זיכער גאר גוט
און וואויל איז אים. אבער איין זאך איז שוה לכל נפש

ב.

ובטן רשעים תחסר: דער 'בעל תאוה' עסט ערגער ווי א בהמה

עובדי ה': וויפיל מען מוז האבן פון די הצטרכות'ן -
האט מען נישט קיין ברירה, אבער 'פארגרעבט' טאר
מען נישט זיין! ליגן דערין - טאר מען נישט! אן עובד ה'
דארף זיך מרגיל זיין, נישט צו זיין קיין 'חומרות'דיגער
מענטש! מען קען נישט האבן שייכות מיט 'רוחניות'
- טאמער מען איז אן 'איש חומרי'! אן עובד ה' דארף
זיין קאפ און הארץ זיין פארנומען מיט עבודת ה', און
נישט מיט זיינע גשמיות'דיגע ענינים. און דעמאלט
ווערט מען טאקע אויך אפגעהיטן פון דער 'נאוה'
וואס דער 'ריבוי הגשמיות' ברענגט מיט זיך; ווי דער
מסילת ישירים זאגט דא.

'ריבוי האכילה' מאכט אים פאר אן אכזריות'דיגער מענטש

נאך א 'הפסד הגוף' - וואס דער 'ריבוי האכילה'
ברענגט מיט זיך: א מענטש וועלכער עסט אָן קיין
חשבון, און וואו ער זעט עפעס מזונות - זעצט
ער זיך אראפ טועם זיין - ווערט א חומרות'דיגער
מענטש. און דער 'חומרות' זיינער לאדנט איין צו
זיך אלע אומגעוואונטשענע געסט, אלע קלקולים אין
מענטשליכקייט, אלע שלעכטע מדות און באנעמונגען
בין אדם לחבירו - טרעפן א פלאץ ביים 'איש חומרי'.
אין אנדערע ווערטער: ער ווערט א מענטש וואס
אלעס דרייט זיך בלויז ארום דעם 'איך'. ער טראכט
נישט פון קיין צווייטן, ער שוינט נישט קיין צווייטן, ער
היט נישט יענעם'ס כבוד און רעספעקט, ער קען זיין
דער גרעסטער 'אכזר' און פארגיסן יענעם'ס בלוט אָן
קיין שולד געפילן; ווי די משנה זאגט (אבות פ"ג מ"ב):
"אלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו" - ווען
נישט ער האט מורא פון דער פאליציי, וואלט ער
יענעם אויפגעגעסן לעבעדיגעהייט. ווייל דער 'איש
חומרי' האט אזוי אנגעפאשעט דעם גוף, אז ער איז
געווארן א שטיק 'איך', און ער איז אינגאנצן נישט
חושש פאר א צווייטן.

'ריבוי האכילה' ברענגט אים צו זיין פויל און פריי - נישט קענעניג טראגן דעם 'עול החיים'

נאך א 'הפסד הגוף' - וואס דער 'ריבוי האכילה'
ברענגט מיט זיך: דער רבנו של עולם האט אזוי
אויסגעשטעלט דעם מענטש, אז אויב ליגט ער אין
פארגרעכטע תאוות - קען ער אפילו קיין מענטש
נישט זיין! א מענטש דארף נעמען אויף זיך אן עול,
ער דארף גיין ארבעטן, ער דארף פירן א שטוב און
טראגן אן אחריות אויף זיין משפחה. אבער אויב דער
מענטש לייגט זיך אריין אין תאוות - ווערט ער זייער
פויל; ער וועט נישט גיין ארבעטן און ער וועט נישט
טראגן קיין אחריות פון א משפחה! דער 'חומרות' איז
גורם אן עס ווערט פשוט 'אויס' וועלט! ווי מען זעט
בחוש אין דער היינטיגער וועלט, אז זייער אסאך גוים
האבן בכלל נישט חתונה, זיי האבן נישט קיין קינדער
און האבן נישט קיין משפחה לעבן. און זייער טענה
איז: "צו וואס דארף איך האבן א משפחה אויף מיין
קאפ? איך וועל דארפן מייין גאנצן לעבן מפרנס זיין
א שטוב מיט קינדער? עס איז מיר אן עול און א
משא! איך וויל לעבן פריי און זארגלאז!". און כאטש
וואס דאס איז ממש א סתירה מיטן גאנצן מהות
פון מענטש, און עס איז נישט מעגליך צו שפירן
קיין שום טעם אין אזא סארט לעבן; ווי מען ווייסט,
אז א מענטש וואס געבירט נישט קיין קינדער איז
'חשוב כמת', דאס הייסט, ער שפירט זיך ווי א טיטער
מענטש אָן קיין שום חיות - איז ער אבער אזא 'חומרי'
ביז ער ווערט טאקע 'אויס מענטש'! דער רבנו של
עולם האט אריינגעלייגט אין א מענטש כוחות, זיך
צוזאמענעמען און ארבעטן שווער, כדי צו האבן
שפעטער א חיות און א נחת פון זיינע קינדער וועמען
ער האט אויפגעשטעלט, אבער דער 'חומרות' נעמט

אים אוועק אלע זיינע מענטשליכע כוחות, און מאכט
אים אויס מענטש. ער איז נאר פארנומען אז דער
'איך' זאל כסדר הנאה האבן, און ער קען זיך נישט
זען טראגן קיין 'עול החיים'. און דאס איז ווייטער א
נקודה וואס מען טרעפט נישט ביי בהמות און חיות,
ווייל ביי זיי איז נישטא דער מושג, אז דורך 'אכילה'
זאלן זיי נישט קענען זיין דאס וואס זיי דארפן צו זיין,
א לייב בלייבט א לייב - אפילו נאכן עסן יעדן טאג א
פעטע סעודה. אבער א מענטש - וועלכער עסט יעדן
טאג א פעטע סעודה - בלייבט נישט קיין מענטש!
מען רעדט נישט פון זיין א רוחניות'דיגער מענטש, נאר
אפילו בגשמיות איז ער נישט קיין מענטש!

נאר דער אדם קען אפמאכן צו עסן און ווערן זאט מיט ווייניגער

פון צווייטן זייט: עס איז פארהאן א פארקערטער
חילוק צווישן א בהמה ביז א מענטש. אלע בהמות
און חיות האבן א געוויסן קוואנטום פון עסן וויפיל
זיי דארפן עסן, און זיי קענען זיך נישט באגענונגען
מיט ווייניגער. טאמער דארף א לייב עסן יעדן טאג
פערציג פונט פלייש - וועט ער נישט קענען זאט ווערן
מיט פינף און דרייסיג פונט פלייש. ווידעראום, דער
מענטש האט א ספעציעלן כח פון 'מוח שליט על הלב',
אז אויב ער איז מחליט צו עסן ווייניגער און זיין צופרידן
דערמיט - קען ער באמת זאט ווערן מיט ווייניגער! עס
איז בעיקר תלוי אין זיין 'דעת' וועלכער איז מחליט
וויאזוי זיך מרגיל צו זיין! די בחירה איז אין זיינע
הענט, צי ער זאל זיך צוגעוואוינען צו עסן אסאך און
נישט זאט ווערן ביז ער עסט אויף דעם גאנצן טעלער,
אדער ער זאל זיך צוגעוואוינען צו עסן ווייניג און זאט
ווערן מיט א האלבע פארציע.

בלויז דער 'אדם' טוט אן עבודת ה' מיט זיין עסן

די אלע חילוקים וואס מיר האבן דא אויסגערעכנט,
וואו עס שטעלט זיך ארויס דער הבדל צווישן דעם
מענטש מיט דער בהמה - אינעם ענין פון אכילה -
ברענגט אונז צו א מסקנא, אז כאטש וואס א בהמה
עסט און דער מענטש עסט, איז עס אבער צוויי
וועלטן אינגאנצן. די בהמה האט נישט קיין שום עבודה
און בחירה אינעם עסן, נאר אזוי האט דער רבנו של
עולם אריינגעלייגט אין זיינע אינסטינקטן, אז ער מוז
עסן יעדן טאג א געוויסן קוואנטום, ער קען נישט
עסן מער פון דעם און ער קען נישט עסן ווייניגער
פון דעם, ער ווערט נישט איידל דורכן עסן ווייניג
און ער ווערט נישט מער ממושג דורכן עסן אסאך,
ער איז ווער ער איז, און דאס עסן פועלט נישט
קיין שום שינוי אויף אים. ווידעראום, דאס עסן וואס
ער מענטש עסט, איז א חלק פון זיין עבודת ה'! עס
איז נישט סתם אן אינסטינקט וואס ער טוט דאס
אויטאמאטיש, נאר עס איז גאר א גרויסער חלק פון
זיין גאנצע בחירה אויף דער וועלט! מיט דעם עסן,
נעמט ער א ריכטונג וואוהין ער וויל אנקומען אויף
דער וועלט, ער קען נעמען דעם ריכטונג פון 'ריבוי
האכילה' וואס דורכדעם וועט ער ווערן אן 'איש חומרי'

זיך און אויף זיין משפחה, ער וועט זיין אן 'עניו' און א
'בעל מדות טובות', ביז ער וועט אפילו אנקומען ממש
צו מדרגות.

7

ח-עדה